

TAPA GÜMNAASIUM

GÜMNAASIUMI AINEKAVA
VALIKAIN
"ÕIGUSE ALUSED"

2015

SISUKORD

TAPA GÜMNAASIUMI VALIKAINE ÕIGUSE ALUSED GÜMNAASIUMI

AINEKAVA	3
1. ÜLDALUSED	4
1.1. Valikkursuse õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	4
1.2. Kujundatavad üldpädevused ja lõiming	4
1.3. Õppetegevused	5
1.4. Hindamine	5
2. AINEKAVA	6
2.1. Õpitulemused	6
2.2. Kursuse õppesisu ja läbitavad õppeteemad:	6

TAPA GÜMNAASIUMI VALIKAIN E ÕIGUSE ALUSED GÜMNAASIUMI AINEKAVA

Tapa Gümnaasiumi valikaine ÕIGUSE ALUSED ainekava on koostatud “Põhikooli ja gümnaasiumiseaduse” (RT I 2010, 41, 240), Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava” ja Tapa Gümnaasiumi arengukava (2012-2016) alusel. Ainekava on Tapa Gümnaasiumi õppekava osa.

Tapa Gümnaasiumis kui jätkusuutlikus ja arenevas koolis on loodud õppimist toetav keskkond, mis tagab kõigile õpilastele kvaliteetse hariduse arvestades iga õpilase võimeid ning individuaalset arengut.

Tapa Gümnaasiumi väärtusteks on väärikus, avatus, lennukus ja koostöö, mille tulemuseks on elus toimetulekuks vajalike oskuste ning väärtushinnangute kujunemine.

1. ÜLDALUSED

Valikaine „Õiguse alused“ on Tapa Gümnaasiumis pakutav oma kooli loodud valikaine. Kursuse maht on 35 tundi. Valikaine viiakse läbi gümnaasiumiastme jooksul kõikide õppesuundade õpilaste vabavalikaine kursusena.

Valikaine ainekava on paindlik ja kohandatav vastavalt muutustele ühiskonnas ja kooli õppekavas. Kursuse sisu kattub suurel määral sekretäriõppe valikaine tööõiguse aluste kursusega, mistõttu võib vajadusel õpetada neid kursusi diferentseeritult.

1.1. Valikkursuse õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- 1) mõistab õiguse olemust ning põhimõtteid, millel rajanevad Eesti Vabariigi põhiseadus ja teised seadused;
- 2) omandab teadmisi Eesti õigussüsteemist;
- 3) kujundab teadlikkust orienteeruda õigusküsimustes, arendab tahet ja võimet osaleda õigusalastes diskussioonides ning lahendab iseseisvalt õigusprobleeme;
- 4) kujundab oma õiglus- ja õigustunnetust, sallivust ja austust teiste inimeste ning tõekspidamiste vastu, väärtustab ja arvestab autoriõigusi;
- 5) arendab efektiivse õiguskäitumise seisukohast olulisi oskusi, nagu kriitiline mõtlemine, analüüs, suhtlemine, vaatlus, probleemide lahendamine;
- 6) avardab oma teadlikkust õigussüsteemi toimimisest ning seaduste, juristide ja õiguskaitseorganite rollist;
- 7) omandab algteadmisi kutsevaliku võimalustest Eesti õigussüsteemis.

1.2. Kujundatavad üldpädevused ja lõiming

Sobivamaid läbivaid teemad: elukestev õpe ja karjääriplaneerimine, keskkond ja jätkusuutlik areng, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, kultuuriline identiteet, teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus.

Kujundatavad üldpädevused: kultuuri- ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus,

õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatika, loodusteaduste- ja tehnoloogialane pädevus, ettevõtlikkuspädevus.

Lõiming: keel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika, loodusained, kunstained, kehaline kasvatus ja teised sotsiaalsed (nt ühiskonnaõpetus).

1.3. Õppetegevused

Mitmekesise õppematerjali kasutamine (sh veebipõhised)

aktiivõppemeetodite kasutamine (individuaalne töö, rühmatööd, paaritööd, diskussioonid, uurimistööd jne).

Kuna õigusloome on pidev protsess, ei saa kursus „Õiguse alused“ ning selle õpetamiseks kasutatav õppematerjal pretendeerida lõplikule tõele.

1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse Tapa Gümnaasiumi hindamisjuhendist. Hindamise põhiline ülesanne on toetada õpilase arengut, kujundades positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnangu, kusjuures tähtis on õpilase enda roll hindamises. Õpitulemuste kontrollimise ja hindamisevormid on mitmekesised. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase ainealasest arengust ning saadud teavet kasutatakse õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Õpilast teavitatakse, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid.

2. AINEKAVA

2.1. Õpitulemused

Kursuse lõpetaja:

- 1) mõistab õiguse olemust ning põhimõtteid, millel rajanevad Eesti Vabariigi põhiseadus ja teised seadused;
- 2) omandab teadmisi Eesti õigussüsteemist;
- 3) kujundab teadlikkust orienteeruda õigusküsimustes, arendab tahet ja võimet osaleda õiguslastes diskussioonides ning lahendab iseseisvalt õigusprobleeme;
- 4) kujundab oma õiglus- ja õigustunnetust, sallivust ja austust teiste inimeste ning tõekspidamiste vastu, väärtustab ja arvestab autoriõigusi;
- 5) arendab efektiivse õiguskäitumise seisukohast olulisi oskusi, nagu kriitiline mõtlemine, analüüs, suhtlemine, vaatlus, probleemide lahendamine;
- 6) avardab oma teadlikkust õigussüsteemi toimimisest ning seaduste, juristide ja õiguskaitseorganite rollist;
- 7) omandab algteadmisi kutsevaliku võimalustest Eesti õigussüsteemis.

2.2. Kursuse õppesisu ja läbitavad õppeteemad:

1) Mis on õigus ja kuidas see tekkis

Õigus ja selle teke, õiguse kodifitseerimine, tavaõigus, seadus, kohus, õigussüsteem, Rooma õigus, inimõigused, kodanikuõigused, Mandri-Euroopa õigussüsteem, Anglo-Ameerika õigussüsteem, kohtupretsedent.

2) Õiguse jagunemine, süsteem ja allikad

Eraõigus, avalik õigus.

3) Eesti õigussüsteemi ajalooline kujunemine

Eesti riigi teke rahvaste enesemääramisõiguse alusel, Eesti iseseisvuse taastamine õigusliku järjepidevuse printsiibi alusel, õigusriik.

4) Õigussuhe

Õigussuhe, subjektiivne õigus, juriidiline kohustus, juriidiline fakt, tegu, sündmus, õigussuhte subjekt, õigussuhte objekt, juriidiline isik, õigusvõime, teovõime.

5) Inimõigused

Inimõigused, põhiõigused, kodanikuõigused, inimõiguste kaitse süsteem, inimõiguste kaitse ja järelevalve organisatsioonid, inimõiguste piiramine.

6) Perekonnaõigus

Perekond, abielu ja abiellumine, abielu lõppemine, perekonnaseisuasutus, perekonnaseisuakt, perekonnaseisutunnistus, abieluvaraleping, ühisvara, lahusvara, abikaasade varalised õigused ja kohustused, laps perekonnas, ülalpidamiskohustus, elatis, elatisharja, vanemlikud õigused, pärimine, pärandaja, pärand, pärija, pärimise käik, pärandi avanemine, testamenditäitja, inventuur, annak, pärimisleping, testament, notariaalne testament, kodune testament, seaduse järgi pärimine, pärimine pärandaja viimse tahte kohaselt, sundosa.

7) Asjaõigus

Leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, lepingute areng, riigi roll lepingute täitmisel, lepingute sõlmimine, notariaalne leping, notar, lepingu täitmine, lepingu mittetäitmine, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, mittevaraline kahju, viivis, leppetrahv, käendus, omand, valdused, hüpoteegid, servituudid, intellektuaalomand.

8) Lepingud

Leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, notariaalne leping, notar, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, moraalne kahju, viivis, leppetrahv, käendus.

9) Tööõigus

Tööleping, katseaeg, töövaidluskomisjon, töövõtuleping, avalik teenistus.

10) Tarbijakaitse

Tarbija, kaup, teenus, tarbija õigused ja kohustused, teenuse või kauba pakkuja õigused ja kohustused, reklaam, kataloogid, kvaliteet, hind, kauba ja teenuse eest tasumine, pretensioon ja selle esitamine, kompensatsioon.

11) Intellektuaalomand

Autor, õiguste valdaja, teos, kaubamärk, patent, andmebaas, isiklikud õigused, varalised õigused, kasutusõigus, litsents, autoritasu, piraatkoopia, viitamine ja tsiteerimine.

12) Karistamine ja karistusõigus

Süütegu, süüteo koosseis, tahtlus, kavatsatud tegu, kaudne tahtlus, ettevaatamatus, kergemeelsus, hooletus, süü, õigusvastane tegu, süüvõimelisus, karistus, karistuse eesmärgid, aegumine, süütuse presumptsioon.

13) Kohtumenetlus

Eesti kohtusüsteem, kohtumenetluse olemus ja selle liigid, tsiviilasi, haldusasi,

kriminaalasi, maakohus, halduskohus, ringkonnakohus, riigikohus, hagiavaldus, võistlevuse printsiip, uurimisprintsiip, süütuse presumptsioon, esindaja, kaitsja.